

REVILJA ZA LJUBITELJE GORA ŽE OD LETA 1895

PLANINSKI

U E S T N I K

6
2018

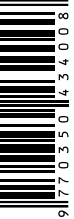

TEMA MESECA

Gremo na *ferate*

Z NAMI NA POT

Schladminške Ture
Test samovarovalnih kompletov

3,90 €

IZ PLANINSKE ZALOŽBE – AKCIJA

NEVARNOSTI V GORAH

P. Schubert

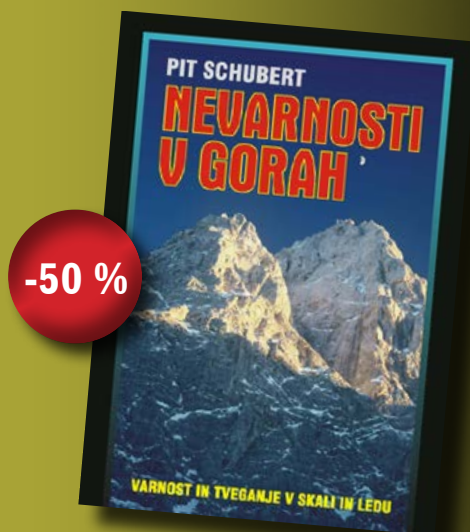
Knjiga svari planinca pred vsem, kar se mu slabega lahko pripeti v gorah. Opisani so dogodki, posledice, tudi nekaj sodnih epilogov in ugotovitev o objektivnih in subjektivnih vzrokih nesreč. Besedilo spremlja skoraj 300 odličnih slik.

Slovenski planinci dandanes hodijo, plezajo, smučajo in utirajo pristope v gorah vsega sveta in prav tam poleg uspešnih podvigov doživljajo tudi marsikaj bridkega, še zlasti v okoljih, kakršnih v naših gorah niso vajeni.

271 strani; 170 x 235 mm; italijanska vezava

CENA: V času od 15. 6. 2018 do 15. 7. 2018 lahko knjigo kupite po akcijski ceni s 50-odstotnim popustom: 2,95 €* (redna cena: 5,90 €*).
Akcija velja do razprodaje zalog.

*DDV je obračunan v ceni. Stroške poštnine plača naročnik.

NOVO V PLANINSKI TRGOVINI

Planinska karta Grintovci 1 : 25 000

Planinski zemljevid Grintovci 1 : 25 000 sledi prenovljenim izdajam Stola, Bohinja, Triglava, Jalovca in Mangarta ter Krnskega pogorja. Tako kot v omenjenih zemljevidih tudi na temu najdemo poleg samoumevnih planinskih poti, smeri turnih smukov in planinskih koč še številne ostale koristne informacije, kot so urejena parkirišča, postajališča javnih prevoznih sredstev, gostišča, marsikatera naravna in kulturna znamenitost, plezališča in še kaj.

Na zadnji strani zemljevida poleg legende najdete tudi opise in kontakte planinskih koč s pripadajočimi kodami QR, ki vas pripeljejo na spletno stran posamezne koč.

Format: 110 x 230 mm

I N F O R M A C I J E · N A K U P · N A R O Č I L A

PLANINSKA ZVEZA SLOVENIJE, PLANINSKA TRGOVINA PZS

NA SEDEŽU Ob železnici 30a, Ljubljana, v času uradnih ur
(v ponedeljek in četrtek od 9. do 15. ure, sredo od 9. do 17. ure, petek od 9. do 13. ure; odmor za malico 10.30–11.00).

PO POŠTI p. p. 214, SI-1001 Ljubljana

PO TELEFONU 01 43 45 684 v času uradnih ur brezplačna telefonska številka 080 1893 (24 ur na dan, vse dni v letu)

PO FAKSU 01 43 45 691

E-NAROČILA trgovina@pzs.si ali spletna trgovina PZS: <http://trgovina.pzs.si>.

SLOVENSKI PLANINSKI MUZEJ

Triglavska cesta 49, 4281 Mojstrana • telefon: 08 380 67 30 • faks: 04 589 10 35 • e-naročila: info@planinskimuzej.si

IZDAJATELJ IN ZALOŽNIK:

Planinska zveza Slovenije

ISSN 0350-4344

Izhaja petnajstega v mesecu.

Planinski vestnik objavlja izvirne prispevke, ki še niso bili objavljeni nikjer drugje.

118. letnik

NASLOV UREDNIŠTVA:

Planinska zveza Slovenije

Uredništvo Planinskega vestnika

Ob železnici 30a, p. p. 214

SI-1001 Ljubljana

T: 01 434 56 90, F: 01 434 56 91

E: pv@pzs.si

<https://www.planinskivestnik.pzs.si>

www.pvkazalo.si

www.facebook.com/planinskivestnik

ODGOVORNI UREDNIK:

Vladimir Habjan

UREDNIŠKI ODBOR:

Emil Pevec (tehnični urednik), Marta Krejan Čokl, Zdenka Mihelič, Irena Mušič Habjan, Mateja Pate, Dušan Škodič, Tina Leskošek, Mire Steinbuch

ZUNANJA SODELAVCA:

Andrej Mašera, Peter Šilak

LEKTORIRANJE:

Marta Krejan Čokl, Mira Hladnik, Vera Šeško, Sonja Čokl, Darja Horvatič (korektorica)

OBLIKOVANJE:

Mojca Dariš

GRAFIČNA PRIPRAVA IN TISK:

Schwarz print, d. o. o.

Tiskano na NEO MATT papirju, Triglav papir

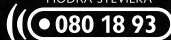
NAKLADA: 4500 izvodov

Prispevke, napisane z računalnikom, pošiljajte po elektronskem mediju na naslov uredništva ali na elektronski naslov. Poslanih prispevkov ne vračamo. Uredništvo si pridržuje pravico do objave ali neobjave, krajšanja, povzemanja ali delnega objavljanja nenaročenih prispevkov v skladu s svojo uredniško politiko in prostorskimi možnostmi. Mnenje avtorjev ni tudi nujno mnenje uredništva in PZS. Kopiranje revije ali posameznih delov brez privolitve izdajatelja ni dovoljeno.

Naročanje:

Po pošti na naslov: Planinska zveza Slovenije, Ob železnici 30a, p. p. 214, SI-1001 Ljubljana, po elektronski pošti na naslov: pv@pzs.si ali po telefonu 080 1893 (24 ur na dan) in na naslovu: <https://clanarina.pzs.si/vestnik.php>.

MODRA ŠTEVILKA

Transakcijski račun PZS:

IBAN: SI56 6100 0001 6522 551

SWIFT: HDLSI22

DELAVSKA HRANILNICA D.D. LJUBLJANA

Naročnina 39 EUR, 63 EUR za tujino, posamezna številka 3,90 EUR. Člani PZS so upravičeni do 25% popusta na letno naročnino Planinskega vestnika. Reklamacije upoštevamo dva meseca po izidu številke. Ob spremembi naslova navedite tudi stari naslov. Upoštevamo samo pisne odpovedi do 1. decembra za prihodnje leto.

Izdajanje revije sofinancira Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije (ARRS), št. pog. 630-183/2017-1.

Program informiranja o planinski dejavnosti sofinancira Ministrstvo za šolstvo in šport RS in Fundacija za financiranje športnih organizacij v RS.

FS Fundacija za šport

FOTOGRAFIJA NA NASLOVNICI:

Na ferato ne brez rokavic (plezalca jih ima za kratek čas v žepu le zaradi fotografiranja); plezalna pot Spodnji Plot
Foto: Aljaž Anderle

Uredništvo Planinskega vestnika skrbno preverja vse članke in točnost v reviji objavljenih opisov poti, ki praviloma vključujejo opozorila na nevarnosti in možne pasti obiskovanja gora. Žal pa je vsak opis vedno subjektiven, poleg tega se objektivne težave na terenu lahko spreminjajo iz dneva v dan, celo iz ure v uro. Zato uredništvo revije in Planinska zveza Slovenije ne moreta prevzeti nobene odgovornosti za morebitne poškodbe ali materialno škodo, ki bi jih utrpel kdorkoli zaradi hoje in plezanja po gorah po navodilih iz te revije.

Po zajlah, po poti ali čez steno

Kaj je najbolj prvinsko? S katerim načinom obiskovanja goram najbolj izkažemo spoštovanje in hkrati ne škodujemo naravi? Gremo po vrsti. Če se sprehajamo po poti, je pot sama poseg v naravo. Z uporabo prehranskih dopolnil in posebne obutve, ki prepreči kak zdrs, je prvinskost v veliki meri že izgubljena. Če se odločimo za plezanje čez steno, je to brez vrvi, plezalnih copat, zatičev in klinov precej tvegano početje. Pozimi vsemu temu dodajmo še dereze in cepine. Pa še lavinski trojček. Ne, to tudi ni prvinsko doživljanje gorske romantike. Stopnja več so jeklene vrvi, za marsikoga spone, ki ga vežejo z divjimi gorami, nekoč dostopnimi samo najboljšim.

Marsikdo zagovarja trditev, da naj gre v gore samo tisti, ki to zmore, ne da bi pustil sledi. Pa ni mogoče taka trditev svetohlinska in sebična? Mar ne spominja na nikoli končano vojno med avtomobilisti, motoristi, kolesarji, pešci ... Saj veste, za mnogo voznikov avtomobilov so motoristi in kolesarji neobdignateba, ki se jim nastavlja na cesti ali pa jih nepravilno prehiteva, ko stojijo v koloni. Za nekatere motoriste in kolesarje so avtomobilisti nespoštljivi in nesposobni povprečnejši, ki ne razumejo "drugačnosti". Ko sem ravno pri prometu – zelo si želimo avtoceste do Koroške, ampak ko vidimo, da gre trasa čez našo zemljo, nam zadeva naenkrat ni več vseč. *Ferate*, predvsem nove, včasih opisujemo kot jeklene okove, ki oklepajo naše gore, v isti sapi pa z raznimi pridevniki obkladamo tiste, ki ne prodajo svoje *flike* zemlje, da bi čeznjo potegnili široko asfaltirano avtocesto, ki bi nam skrajšala potovanje do Kamniške Bistrice.

Že pri vsakdanjih in na videz samoumevnih stvareh se zaplezamo, zato ni čudno, da se nikakor ne moremo dogovoriti, kateri način hoje/vzpenjanja v gore je pravi: s palico v roki, na kolesu, s kladivom in klini za pasom ali s samovarovalnim kompletom? Bodimo dosledni in pošteni: ali bomo rekli, da velja, da se na vrh gore spleza brez kakršne koli pomoči oziroma pripomočka, ali pa se potrudimo in varujemo naravo tako, da napredku in spremembam, ki so smiselne, vseeno pustimo odprta vrata. Prvo se mi zdi možno samo v teoriji, drugo pa je izvedljivo le, če se ne bomo obnašali tako kot nekateri arogantni vozniki ali se na primer odločili potegniti *zajle* čez triglavsko Sfingo.

Zahtevne in manj zahtevne zavarovane poti v gorah so nastale že pred prvo svetovno vojno, Jakob Aljaž je na primer leta 1895 opremil nekatere izpostavljene dele poti na Triglav, med vojno pa so poti opremljali, da so omogočili prehode vojakom. Hanzova pot na Mojstrovko je stara že skoraj sto let, Kopinškova na Ojstrico pa skoraj osemdeset. Z leti je v gorah nastalo vedno več zavarovanih poti, ker pa ljudje ves čas iščemo nove in drznejše izzive, nastaja tudi vedno več športnih plezalnih poti, ki pa večinoma niti niso visoko v gorah. Moderne športne *ferate* so pogosto speljane čez "manj ugledne" stene, ki so zaradi te atrakcije dobile obiskovalce, nekateri ljudje možnost za zaslužek, drugi zadovoljstvo, tretji pa so na ta račun izgubili kak odvečni kilogram. Veliko dobrega torej, s čimer pravzaprav nihče nikomur ali ničemur ne škodi in nihče ni za nič prikrajšan.

Vsi načini obiskovanja gora pa imajo eno skupno točko. Varnost. Varnost izvira iz izkušenj, izkušnje pa so plod znanja. Ne, izkušnje brez znanja niso dovolj. So le velika sreča, ki se je ne sme preveč izzivati. O znanju, nujnem za plezanje in gorništvu, smo že pisali in še bomo, v tej številki pa pišemo o varnosti na *feratah*, natančneje o nepogrešljivem kosu opreme – samovarovalnem kompletu. Ne glede na vrsto zavarovanih (plezalnih) poti, ne glede na to, ali so v visokogorju ali v "neugledni" steni v dolini, se moramo zavedati, da je plezanje po njih lahko zelo nevarno, če jih podcenjujemo ali precenjujemo sebe. To, da ima alpinist v žepu Copa, Aschenbrennerjevo smer, Direktno v Štajerski Rinki, JLA v Sitah itd., ne sme biti razlog, da gre lahkomišlno na obisk *Ferate* Češka kočica z dvema pomožnima vrvicama, ki si ju naveže na pas. Po drugi strani pa niti najboljši samovarovalni komplet ob morebitnem padcu ne bo opravił svoje naloge, če si ga bo nekdo, ki je šele začel hoditi po zavarovanih poteh, pripel na bočni pas nahrbtnika.

Nevarne stvari so lahko varne, če se jih lotimo pravilno in s pravo opremo, zato naj nazivi in izkušnje ne bodo razlog za vzlet helikopterja z reševalci in zdravnikom. Nasprotno, naj bodo razlog, da se bo začetnik naučil pravilno uporabljati primerno opremo. In če bomo v svojih željah (ali kljub njim) pošteni do narave ter strpni drug do drugega, bomo ugotovili, da je čisto vseeno, ali v hribe hodimo s samovarovalnim kompletom, s kolesom ali s klini na pasu.

Med iskanjem čim boljšega približka prvinskosti pa bomo najbrž morali obiskati kak delček našega planeta, kamor niti Facebook ne seže. Potem bomo lahko prvinski toliko, kolikor nam bodo dopuščale fizična pripravljenost in zaloge hrane, če si je že ne bomo poiskali sami. Če pa nam prvinskost pomeni predvsem lastno doživetje, potem smo lahko varno prvinski na markirani poti, na *ferati* ali v steni.

Marta Krejan Čokl

UVODNIK

1 **Po zajlah, po poti ali čez steno**

Marta Krejan Čokl

GREMO NA FERATE

4 **Kupiti ali narediti**

Marta Krejan Čokl

GREMO NA FERATE

8 **Samovarovanje**

Mitja Šorn

GREMO NA FERATE

12 **Planinci, priprite se. Poleteli bomo.**

Aljaž Anderle

KANALSKI KOLOURAT

20 **Čez Kambreško pogorje**

Olga Kolenc

DOLOMITI

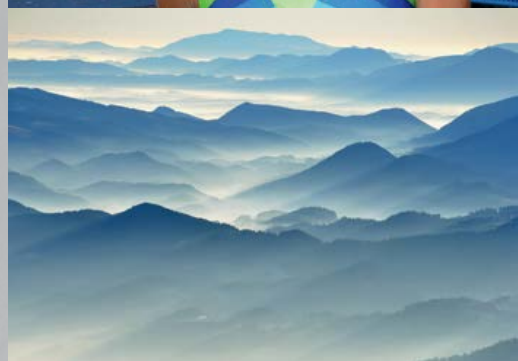
26 **Bomba d'acqua nad Hohe Gaislom**

Anka Rudolf

KOLUMNA

32 **Je opozoriti in naučiti tako težko?**

Matjaž Jeran

KOLUMNA

33 **Hitro, hitreje ...**

Mateja Pate

Z NAMI NA POT

34 **Kraljestvo visokogorskih jezerc**

Vid Pogačnik

ZGODOVINA

43 **Resnični heroj Everesta 1953**

Boštjan P. Strnad

PLANINČKOV KOTIČEK

46 **Družinski vzpon na Triglav v dveh dejanjih**

Peter Pehani

ŠPORTNO PLEZANJE

50 **Dolžina je pomembna!**

Jurij Ravnik

INTERJUJ

54 **Zanimajo me dolgi, večurni teki**

Marjan Žiberna

RAZMIŠLJANJE

57 **S športom nisva "na ti"**

Anja Intihar

RAZISKOVANJE

58 **Brsna lesa**

Andrej Stritar

MINIATURA

61 **Na Storžič v rekordnem času**

Tatjana Rebec

UREME

62 **Znanilec sprememb vremena**

Veronika Hladnik

PLANINSKO GOSPODARSTVO

64 **Mreža Gorniških vasi tudi pri nas**

Po sporočilu za medije povzela Zdenka Mihelič

66 **NOVICE IZ VERTIKALE**

68 **NOVICE IZ TUJINE**

69 **ŠPORTNOPLEZALNE NOVICE**

71 **LITERATURA**

76 **PLANINSKA ORGANIZACIJA**

79 **TRIGLAUSKI NARODNI PARK**

80 **U SPOMIN**

**USEBINE USEH
PLANINSKIH VESTNIKOV
OD LETA 1895 DALJE NA
WWW.PUKAZALO.SI.**